

Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten (kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta) annetun asetuksen (EY) N:o [...] tehokkaaksi soveltamiseksi (KOM(2008) 825)

(2009/C 229/02)

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 286 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 8 artiklan,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY⁽¹⁾,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja erityisesti sen 41 artiklan⁽²⁾,

ottaa huomioon asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdan mukaisen lausuntopyynnön, jonka se sai komissiolta 3 päivänä joulukuuta 2008,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

I JOHDANTO

Euroopan tietosuojavaltuutetun kuuleminen

1. Komissio toimitti asetuksen 45/2001/EY 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti Euroopan tietosuojavaltuutetulle lausunnon saamista varten ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten (kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta) annetun asetuksen (EY) N:o [...] tehokkaaksi soveltamiseksi, jäljempänä "ehdotus" tai "komission ehdotus". Tämä kuuleminen olisi mainittava erikseen asetuksen johdanto-osassa.
2. Kuten ehdotuksen perusteluissa todetaan, Euroopan tietosuojavaltuutettu on osallistunut aiemmassa vaiheessa tämän ehdotuksen laatimiseen, ja monet tietosuojavaltuutetun epä-

virallisesti esiin ottamista seikoista on otettu huomioon komission ehdotuksen lopullisessa tekstissä.

Ehdotuksen tausta

3. Eurodac-järjestelmän perustamisesta 11 päivänä joulukuuta 2000 annettu neuvoston asetus (EY) 2725/2000/EY⁽³⁾, jäljempänä "Eurodac-asetus", tuli voimaan 15. joulukuuta 2000. Eurodac on yhteisön laajuinen tietotekniikkajärjestelmä, joka on luotu helpottamaan Dublinin yleissopimuksen soveltamista. Dublinin yleissopimuksella pyrittiin luomaan selkeä ja toimiva menettely EU:n jäsenvaltioissa tehtyjen turvapaikkahakemusten käsittelystä vastuussa olevan valtion määrittämiseksi. Dublinin yleissopimus on sittemmin korvattu yhteisön säädöksellä eli niiden perusteiden ja menettelyjen vahvistamisesta, joiden mukaisesti määritetään kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, 18 päivänä helmikuuta 2003 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 343/2003⁽⁴⁾, jäljempänä "Dublin-asetus"⁽⁵⁾. Eurodacin toiminta alkoi 15. tammikuuta 2003.

4. Ehdotus on tarkistettu versio Eurodac-asetuksesta ja sen täytäntöönpanoasetuksesta, joka on neuvoston asetus N:o 407/2002/EY, ja sen tarkoituksena on muun muassa

— tehostaa Eurodac-asetuksen täytäntöönpanoa,

— varmistaa, että asetus on yhdenmukainen edellä mainitun asetuksen antamisen jälkeen annetun turvapaikkasäännösten kanssa,

— päivittää osa säännöksistä ottaen huomioon tilanteen kehitys asetuksen antamisen jälkeen,

— luoda uudet hallinnointipuitteet.

5. On syytä korostaa myös sitä, että yhtenä ehdotuksen pää tavoitteena on varmistaa aiempaa paremmin perusoikeuksien ja erityisesti henkilötietosuojan kunnioittaminen. Tässä lausunnossa tarkastellaan sitä, täyttävätkö ehdotuksen säännökset asianmukaisella tavalla tämän tavoitteen.

⁽³⁾ EYVL L 316, 15.12.2000, s. 1.

⁽⁴⁾ EYVL L 50, 25.2.2003, s. 1.

⁽⁵⁾ 3 Dublin-asetuksen tarkistamista käsitellään parhaillaan (KOM(2008) 820 lopullinen, 3.12.2008, (uudelleenlaadittu toisinto). Tietosuojavaltuutettu on antanut lausunnon myös Dublin-asetuksesta.

⁽¹⁾ EYVL L 281, 23.11.1995 s. 31.

⁽²⁾ EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

6. Ehdotuksessa on otettu huomioon tulokset, jotka esitetään Dublin-järjestelmän arvioinnista kesäkuussa 2007 annetussa, Eurodacin ensimmäiset kolme toimintavuotta (2003–2005) kattavassa komission kertomuksessa, jäljempänä ”arviointikertomus”.
7. Komission arviointikertomuksessa todettiin, että asetuksen mukainen järjestelmä on pantu täytäntöön jäsenvaltioissa tyydyttävällä tavalla, tosin siinä myös eriteltiin tiettyjä nykyisten säännösten tehokkuuteen liittyviä seikkoja ja tuotiin esiin, mitkä seikat on ratkaistava Eurodac-järjestelmän parantamiseksi ja Dublin-asetuksen soveltamisen helpottamiseksi. Arviointikertomuksessa havaittiin erityisesti, että joissakin jäsenvaltioissa sormenjälkien siirtäminen keskusjärjestelmään viivästyy jatkuvasti. Eurodac-asetuksessa sormenjälkien siirtämiselle keskusyksikköön säädetty määräaika on ilmaistu hyvin epämääräisesti, mikä voi käytännössä aiheuttaa huomattavaa viivästymistä. Tämä on keskeinen seikka järjestelmän tehokkuuden kannalta, sillä viivästyminen voi johtaa tuloksiin, jotka eivät ole Dublin-asetuksessa säädettyjen vastuuperiaatteiden mukaisia.
8. Arviointikertomuksessa korostettiin myös sitä, että jäsenvaltioilla ei ole tehokasta menetelmää, jolla ne voisivat ilmoittaa toisilleen turvapaikanhakijan asemasta, mikä on johtanut useissa tapauksissa tehottomuuteen tietojen poistamisen hallinnoinnissa. Jäsenvaltiot, jotka syöttävät järjestelmään tietyn henkilön tiedot, ovat usein tietämättömiä siitä, että toinen lähettävä jäsenvaltio on poistanut tiedot, eivätkä tiedä, että niidenkin olisi poistettava samaa henkilöä koskevat tiedot. Tämän seurauksena ei voida riittäväällä tavalla varmistaa, että noudatetaan periaatetta, jonka mukaan ”henkilötiedot säilytetään muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa, ainoastaan sen ajan, kuin on tarpeen niiden tarkoitusten toteuttamista varten, joita varten tiedot kerätään”.
9. Arviointikertomuksessa esitetyn analyysin mukaan Eurodacia käyttävien kansallisten viranomaisten epäselvä yksilöinti estää komissiota ja Euroopan tietosuojavaltuutettua suorittamasta valvontatehtäväänsä.
- Lausunnon pääkohdat*
10. Euroopan tietosuojavaltuutettu toimii tällä hetkellä Eurodacin valvontaviranomaisena, minkä vuoksi hän on erityisen kiinnostunut komission ehdotuksesta ja koko Eurodac-järjestelmän tarkistamisen myönteisestä lopputuloksesta.
11. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että ehdotukseen liittyy useita turvapaikanhakijoiden perusoikeuksiin liittyviä näkökohtia. Näitä ovat esimerkiksi oikeus turvapaikkaan, tiedonsaantioikeus sen laajassa merkityksessä ja oikeus henkilötietosuojaan. Tietosuojavaltuutetun hoidettavana olevan tehtävän vuoksi tässä lausunnossa käsitellään pääasiassa tarkistetussa asetuksessa ratkaistavia tietosuojakysymyksiä. Tältä osin tietosuojavaltuutettu panee tyytyväisenä merkille, että ehdotuksessa kiinnitetään merkittävällä tavalla huomiota henkilö-
- lötietojen kunnioittamiseen ja henkilötietosuojaan. Tietosuojavaltuutettu haluaa korostaa tässä yhteydessä sitä, että henkilötietosuojan korkean tason varmistamisen ja käytännössä toteutettavan tietosuojan tehokkaamman täytäntöönpanon olisi katsottava olevan keskeinen ennakoedellytys Eurodacin toimivuuden parantamisen kannalta.
12. Tässä lausunnossa käsitellään pääasiassa seuraavia tekstiin tehtyjä muutoksia, koska niillä on eniten merkitystä henkilötietosuojan kannalta:
- tietosuojavaltuutetun valvontatoimet, myös tapauksissa, joissa osa järjestelmän hallinnoinnista on annettu jonkin toisen yksikön (kuten yksityisen yrityksen) tehtäväksi;
  - menettely sormenjälkien ottamiseksi ikärajojen määrittely mukaan lukien;
  - rekisteröidyn oikeudet.
- ## II YLEISIÄ HUOMAUTUKSIA
13. Tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että ehdotuksessa pyritään yhdenmukaisuuteen muiden sellaisten säädösten kanssa, jotka koskevat joidenkin muiden laajojen tietotekniikkajärjestelmien perustamista ja/tai käyttöä. Erityisesti vastuunjako tietokannan osalta sekä tapa, jolla valvontamalli on muotoiltu ehdotuksessa, ovat yhdenmukaisia Schengenin tietojärjestelmä II:n (SIS II-järjestelmän) ja viisumitietojärjestelmän (VIS) perustamista koskevien säädösten kanssa.
14. Tietosuojavaltuutettu on pannut merkille, että ehdotus on yhdenmukainen direktiivin 95/46/EY ja asetuksen N:o 45/2001 säännösten kanssa. Tässä yhteydessä tietosuojavaltuutettu panee tyytyväisenä merkille erityisesti johdanto-osan uudet 17, 18 ja 19 kappaleet, joiden mukaisesti direktiiviä 95/46/EY ja asetusta N:o 45/2001 sovelletaan ehdotetun asetuksen nojalla suoritettavaan henkilötietojen käsittelyyn jäsenvaltioissa sekä yhteisön toimielimissä ja asiainkuuluvissa elimissä.
15. Lopuksi tietosuojavaltuutettu kiinnittää huomiota siihen, että myös Eurodac- ja Dublin-asetusten välillä on varmistettava täysi yhdenmukaisuus, ja hän tuokin tässä lausunnossa esiin mainittujen asetusten yhdenmukaisuuteen liittyviä yksityiskohtaisempia seikkoja. Tietosuojavaltuutettu toteaa kuitenkin, että joiltakin osin tämä asia on jo ratkaistu ehdotuksessa, esimerkiksi sen perusteluissa, joissa todetaan, että ”yhdenmukaisuus Dublin-asetuksen kanssa (kuten myös tietosuojakysymykset ja erityisesti suhteellisuusperiaate) varmistetaan muuttamalla ulkorajan luvattoman ylittämisen yhteydessä kolmansien maiden kansalaisilta tai kansalaisuudettomilta henkilöiltä otettujen sormenjälkien säilytysaika yhtä pitkäksi kuin aika, jona vastuu Dublin-asetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti kohdistetaan tämän tiedon perusteella (yksi vuosi)”.

III ERITYISIÄ HUOMAUTUKSIA

III.1 Euroopan tietosuojavaltuutetun harjoittama valvonta

16. Tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen ehdotuksen mukaiseen valvontamalliin sekä tietosuojavaltuutetulle ehdotuksen 25 ja 26 artiklan nojalla annettuihin erityistehtäviin. 25 artiklassa tietosuojavaltuutetulle osoitetaan kaksi valvontatehtävää: tietosuojavaltuutettu

— ”valvoo, että tietokantaa hallinnoiva viranomainen käsittelee henkilötietoja tämän asetuksen mukaisesti” (25 artiklan 1 kohta), ja

— ”varmistaa, että tietokantaa hallinnoivan viranomaisen suorittama henkilötietojen käsittely tarkastetaan vähintään joka neljäs vuosi asiaankuuluvien kansainvälisten tarkastuskäytäntöjen mukaisesti”.

26 artiklassa käsitellään kansallisten valvontaviranomaisten ja Euroopan tietosuojavaltuutetun välistä yhteistyötä.

17. Tietosuojavaltuutettu panee myös merkille, että ehdotus sisältää samanlaisen perusmallin kuin SIS II -järjestelmää ja viisumitietojärjestelmää koskevat säädökset: monitasoisen valvontajärjestelmän, jossa kansalliset tietosuojaviranomaiset valvovat kansallisen tason ja Euroopan tietosuojavaltuutettu EU:n tason toimintaa ja lisäksi kyseisten kahden tason välille luodaan yhteistyöjärjestelmä. Ehdotuksen mukaisessa yhteistyömallissa on myös otettu huomioon nykyinen käytäntö, joka on osoittautunut tehokkaaksi ja joka on kannustanut tekemään tiivistä yhteistyötä tietosuojavaltuutetun ja kansallisten tietosuojaviranomaisten välillä. Sen vuoksi tietosuojavaltuutettu panee tyytyväisenä merkille käytännön virallistamisen ehdotuksessa ja sen, että tätä koskevilla säännöksillä lainsäätävä varmistaa yhdenmukaisuuden tiettyjen muiden laajojen tietotekniikkajärjestelmien valvontajärjestelmien kanssa.

III.2 Alihankinta

18. Tietosuojavaltuutettu toteaa, ettei ehdotuksessa käsitellä tilannetta, jossa osa komission tehtävistä siirretään alihankintana jollekin toiselle organisaatiolle tai yksikölle (kuten yksityiselle yritykselle). Komission yleisenä käytäntönä on kuitenkin siirtää alihankintana muille toimijoille niin järjestelmän kuin viestintäinfrastruktuurinkin hallinnointiin ja kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Tehtävien siirto alihankintana ei sinänsä ole tietosuojavaltuutetun vastaista, mutta olisi sovitettava merkittävienlaajuisista turvatakeista sen varmistamiseksi, ettei toiminnan suorittaminen alihankintana rajoita millään tavalla asetuksen 45/2001 soveltamista Euroopan tietosuojavaltuutetun harjoittama tietosuojan valvonta mukaan lukien. Lisäksi olisi otettava käyttöön myös luonteeltaan teknisiä turvatoimenpiteitä.

19. Tämän osalta tietosuojavaltuutettu ehdottaa, että Eurodac-asetuksen tarkistamisen yhteydessä säädettäisiin samanlaisista oikeudellisista takeista, jotka on sisällytetty SIS II -järjestelmää koskeviin säädöksiin, eli todettaisiin, että siinäkin tapauksessa, että komissio siirtää järjestelmän hallinnoinnin jonkin toisen viranomaisen tehtäväksi, edellytetään, että tämä ”ei vaikuta haitallisesti yhteisön lainsäädännön toimivien valvontajärjestelmien tehokkuuteen niin yhteisöjen tuomioistuimen nojalla, tilintarkastustuomioistuimen kuin Euroopan tietosuojavaltuutetunkaan osalta” (SIS II -päättökseen ja -asetuksen 15 artiklan 7 kohta).

20. Säännökset ovat vieläkin yksityiskohtaisemmat SIS II -asetuksen 47 artiklassa, jossa säädetään seuraavasti: ”Jos komissio siirtää tehtävänsä (...) toiselle elimelle tai toisille elimille (...), sen on varmistettava, että Euroopan tietosuojavaltuutetulla on oikeus ja mahdollisuus suorittaa tehtävänsä täydellisesti ja että tietosuojavaltuutettu voi myös tehdä tarkastuksia paikan päällä ja käyttää kaikkia muita asetuksen (EY) N:o 45/2001 47 artiklalla sille annettuja valtuuksia”.

21. Edellä mainituissa säännöksissä todetaan riittävän selvästi, mitä seuraa siitä, että osa komission tehtävistä siirretään alihankintana muiden viranomaisten hoidettavaksi. Tietosuojavaltuutettu ehdottaa näin ollen, että komission ehdotukseen lisätään säännökset, joilla pyritään vaikuttamaan vastaavalla tavalla.

III.3 Menettely sormenjalkien ottamiseksi (3 artiklan 5 kohta ja 6 artikla)

22. Ehdotuksen 3 artiklan 5 kohdassa käsitellään sormenjalkien ottamisessa käytettävää menettelyä. Kyseisen säännöksen mukaisesti menettely ”määräytyy ja sitä sovelletaan asianomaisen jäsenvaltion kansallisen käytännön sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa ja Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksista tehdyssä sopimuksessa määrättyjen turvalausekkeiden mukaisesti”. Ehdotuksen 6 artiklan mukaisesti alaikäraja turvapaikanhakijan sormenjalkien ottamiselle on 14 vuotta, ja sormenjäljet on otettava 48 tunnin kuluessa hakemuksen jättämisestä.

23. Ikarajan osalta tietosuojavaltuutettu korostaa, että on varmistettava yhdenmukaisuus tämän ehdotuksen ja Dublin-asetuksen välillä. Eurodac-järjestelmän perustamisen tarkoituksena on varmistaa Dublin-asetuksen tehokas soveltaminen. Jos siis meneillään olevan Dublin-asetuksen tarkistamisen lopputulos vaikuttaa sen soveltamiseen alaikäisiin turvapaikanhakijoihin, tämä pitäisi ottaa huomioon Eurodac-asetuksessa ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Tietosuojavaltuutettu kiinnittää huomiota siihen, että 3.12.2008 esitetystä komission ehdotuksesta Dublin-asetuksen tarkistamiseksi (KOM(2008) 820 lopull.) todetaan ”alikäisellä” tarkoitettavan ”alle 18-vuotiasta kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudeton henkilöä”.

24. Sormenjälkien ottamista koskevien ikärajojen määrittämisen osalta yleensäkin tietosuojavaltuutettu haluaa lisäksi korostaa, että valtaosassa tällä hetkellä saatavilla olevasta tutkimusaineistosta todetaan sormenjälkiin perustuvan tunnistamisen tarkkuuden vähentyvän ikääntymisen myötä. Tämän osalta on syytä seurata tiiviisti viisumitietojärjestelmän täytäntöönpanon yhteydessä tehtävää sormenjälkiä koskevaa tarkastelua. Ennakoimatta tarkastelun tuloksia tietosuojavaltuutettu haluaa korostaa jo tässä vaiheessa, että kaikissa niissä tapauksissa, joissa sormenjälkien ottaminen osoittautuu mahdolliseksi tai voisi johtaa epäluotettaviin tuloksiin, on turvauduttava varamenettelyihin, joissa on varmistettava täysimääräisesti asianomaisen henkilön ihmisarvoisen kohtelu.

25. Tietosuojavaltuutettu panee tämän lisäksi merkille lainsäätäjän ponnistelut sen varmistamiseksi, että sormenjälkien ottamista koskevat säännökset ovat yhdenmukaisia ihmisoikeuksien kunnioittamista koskevien kansainvälisten ja eurooppalaisten vaatimusten kanssa. Tietosuojavaltuutettu kiinnittää kuitenkin huomiota useissa jäsenvaltioissa ilmenneisiin vaikeuksiin nuorten turvapaikanhakijoiden iän määrittelyssä. Turvapaikanhakijoilla tai laittomilla maahanmuuttajilla ei useinkaan ole mukanaan henkilöasiakirjoja, jolloin heidän ikänsä on määriteltävä sen päättämiseksi, onko heiltä otettava sormenjäljet. Määrittelyssä käytetyistä menetelmistä käydään laajasti keskustelua eri jäsenvaltioissa.

26. Tietosuojavaltuutettu kiinnittää huomiota siihen, että Eurodacin valvonnan koordinoitiryhmä⁽¹⁾ on käynnistänyt asiaa koskevan tutkinnan. Vuoden 2009 ensimmäisellä puoliskolla odotettavasti saatavien tutkinnan tulosten pitäisi auttaa päättämään yhteisistä menettelyistä tätä varten.

27. Tämän asian osalta tietosuojavaltuutettu toteaa lopuksi, että menetelmät sormenjälkien ottamiseksi olisi sovittava paremmin yhteen ja yhdenmukaistettava EU:n tasolla mahdollisimman laajasti.

III.4 Paras käytettävissä oleva tekniikka (4 artikla)

28. Ehdotuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti "Eurodacin operatiivisesta hallinnoinnista vastaa siirtymäkauden jälkeinen tietokantaa hallinnoiva viranomaisena, joka rahoitetaan Euroopan unionin yleisestä talousarviosta. Tietokantaa hallinnoivan viranomaisen on yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa varmistettava, että keskusjärjestelmässä käytetään aina kustannuksiin ja hyötyihin nähden parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa". Vaikka tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen 4 artiklan 1 kohdassa asetettuun vaatimukseen, hän haluaa todeta, että edellä mainitussa säännöksessä oleva ilmaus "best available technology" ("paras käytettävissä oleva tekniikka") olisi korvattava ilmauksella "best available techniques", joka kattaa sekä käytetyn teknologian että järjestelmän suunnittelu-, valmistus-, ylläpito- ja toimintatavan.

⁽¹⁾ Ryhmän työskentelyn ja aseman osalta ks. (<http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/site/mySite/pid/79>). Ryhmä harjoittaa Eurodac-järjestelmän koordinoitua valvontaa.

III.5 Tietojen aikaistettu poistaminen (9 artikla)

29. Ehdotuksen 9 artiklan 1 kohdassa käsitellään tietojen aikaistettua poistamista. Säännöksessä veloitetaan lähetävä jäsenvaltio poistamaan "jonkin jäsenvaltion kansalaisuuden ennen 8 artiklassa tarkoitettua määräajan päättymistä saaneeseen henkilöön liittyvät tiedot" keskusjärjestelmästä heti, kun lähetävä jäsenvaltio saa tietää kyseisen henkilön saaneen tällaisen kansalaisuuden. Tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen tietojen poistamista koskevaan veloitteeseen, koska se vastaa hyvin tietojen laatua koskevaa periaatetta. Lisäksi tietosuojavaltuutettu katsoo, että tämän säännöksen tarkistus antaa mahdollisuuden kannustaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön menettelyjä, joilla varmistetaan tietojen poistaminen luotettavalla tavalla ja asianmukaisena ajankohtana (automaattisesti, jos mahdollista) silloin, kun henkilö saa jonkin jäsenvaltion kansalaisuuden.

30. Lisäksi tietosuojavaltuutettu haluaa todeta, että tietojen aikaistettua poistamista koskeva 9 artiklan 2 kohta olisi laadittava uudelleen, koska ehdotuksen mukainen sanamuoto on epäselvä. Tietosuojavaltuutettu ehdottaa tyylillisensä muutoksena, että säännöksessä oleva sana "it" korvattaisiin sanalla "they".

III.6 Luvattomasta rajanylityksestä tavattua kolmannen maan kansalaista koskevien tietojen säilytysaika (12 artikla)

31. Ehdotuksen 12 artiklassa käsitellään tietojen säilyttämistä. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että vahvistamalla tietojen säilyttämisaikaksi yksi vuosi (asetuksen nykyisen tekstin mukaisen kahden vuoden sijaan) noudatetaan asianmukaisella tavalla tietojen laatua koskevaa periaatetta, jonka mukaan tietoja ei saisi säilyttää pidempään kuin ne ovat tarpeellisia siihen tarkoitukseen, jota varten niitä on käsitelty. Kyseessä on myönteinen parannus tekstiin.

III.7 Luettelo viranomaisista, joilla on pääsy Eurodaciin (20 artikla)

32. Tämä säännös, jonka mukaan tietokantaa hallinnoiva viranomaisena julkistaa luettelon viranomaisista, joilla on pääsy Eurodacin tietoihin, voidaan panna myönteisesti merkille. Säännöksen avulla taataan paremmin avoimuus ja luodaan käytännön väline, jolla esimerkiksi kansalliset tietosuojaviranomaiset voivat valvoa järjestelmää paremmin.

III.8 Tietojen kirjaaminen (21 artikla)

33. Ehdotuksen 21 artikla koskee kaikkien keskusjärjestelmässä toteutettavien tiedonkäsittelytoimien kirjaamista. 21 artiklan 2 kohdassa todetaan, että kirjattuja tietoja pitäisi käyttää vain tietosuojaan liittyvään tietojenkäsittelyn luvallisuuden valvontaan (...). Tässä yhteydessä voitaisiin selvittää, että tämä kattaa myös sisäiseen valvontaan liittyvät toimenpiteet.

III.9 Rekisteröidyn oikeudet (23 artikla)

34. Ehdotuksen 23 artiklan 1 kohdan e alakohta kuuluu seuraavasti:

”Lähtevän jäsenvaltion on ilmoitettava tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvalla henkilölle seuraavat tiedot:

- e) oikeus tutustua itseään koskeviin tietoihin ja oikeus pyytää, että häntä koskevat virheelliset tiedot oikaistaan tai että häntä koskevat lainvastaisesti käsitellyt tiedot poistetaan, mukaan lukien oikeus saada tietoa edellä mainittujen oikeuksien käyttöä koskevista menettelyistä ja niiden 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kansallisten valvontaviranomaisten yhteystiedot, jotka käsittelevät henkilötietosuojaa koskevia vaatimuksia”.
35. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että tiedonsaantioikeuden tosiasiallinen toteuttaminen on ratkaisevan tärkeää Eurodacin moitteettoman toiminnan kannalta. Olennaista on erityisesti varmistaa, että tiedot toimitetaan siten, että turvapaikanhakija ymmärtää täysin tilanteensa sekä hänelle kuuluvien oikeuksien laajuuden, mukaan lukien menettelyn eri vaiheisiin kuuluvat toimet, joihin hän voi ryhtyä hänen osaltaan tehtyjen hallinnollisten päätösten johdosta.
36. Tämän oikeuden toteuttamiseen liittyvien käytännön näkökohtien osalta tietosuojavaltuutettu haluaa korostaa, että vaikka kansalliset tietosuojaviranomaiset ovatkin toimivia käsittelemään henkilötietosuojaa koskevia vaateita, ehdotuksen sanamuoto ei saisi estää turvapaikanhakijaa (rekisteröityä) osoittamasta vaateitaan ensisijaisesti rekisterinpitäjälle. 23 artiklan 1 kohdan e alakohdassa oleva säännös vaikuttaa nykymuodossaan merkitsevän sitä, että hakijan olisi esitettävä vaateensa – suoraan ja kaikissa tapauksissa – kansalliselle tietosuojaviranomaiselle, vaikka vakiomenettely ja käytäntö on jäsenvaltioissa se, että hakija esittää vaateensa ensiksi rekisterinpitäjälle.
37. Tietosuojavaltuutettu ehdottaa myös, että 23 artiklan 1 kohdan e alakohta muutettaisiin uudelleen hakijalle kuuluvien oikeuksien selventämiseksi. Ehdotettu sanamuoto on epäselvä, koska se voidaan tulkita siten, että ”oikeus saada tietoa edellä mainittujen oikeuksien käyttöä koskevista menettelyistä” olisi osa oikeutta tutustua tallennettuihin tietoihin, ja/tai oikeutta pyytää virheellisten tietojen oikaisemista (...). Lisäksi edellä mainitun säännöksen nykyisen sanamuodon mukaisesti jäsenvaltioiden ei ole ilmoitettava tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvalla henkilölle oikeuksien sisällöstä vaan niiden ”olemassaolosta”. Viimeksi mainitun kohdalla on kyseessä tyyliheikkä, ja tietosuojavaltuutettu ehdottaa näin ollen 23 artiklan 1 kohdan e alakohtaan seuraavaa uutta sanamuotoa:

”Lähtevän jäsenvaltion on annettava tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvalla henkilölle tietoa seuraavista asioista:

- g) oikeudesta tutustua itseään koskeviin tietoihin ja oikeudesta pyytää, että häntä koskevat virheelliset tiedot oikaistaan tai että häntä koskevat lainvastaisesti käsitellyt tiedot poistetaan, mukaan lukien oikeudesta saada tietoa edellä mainittujen oikeuksien käyttöä koskevista menettelyistä ja 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kansallisten valvontaviranomaisten yhteystiedot”.
38. Saman ajatusmallin mukaisesti 23 artiklan 10 kohta olisi muutettava seuraavasti: ”Kunkin jäsenvaltion kansallisen valvontaviranomaisen on tarvittaessa (tai: rekisteröidyn pyynnöstä) autettava rekisteröityä käyttämään oikeuksiaan direktiivin 95/46/EY 28 artiklan 4 kohdan mukaisesti”. Tietosuojavaltuutettu haluaa toistamiseen korostaa, että kansallisen valvontaviranomaisen puuttumisen asiaan ei pitäisi periaatteessa olla välttämätöntä; rekisterinpitäjää sen sijaan olisi kehoitettava ryhtymään asianmukaisella tavalla toimiin rekisteröityjen vaateiden johdosta. Sama koskee tilannetta, jossa eri jäsenvaltioiden viranomaisten kesken on tehtävä yhteistyötä. Rekisterinpitäjien olisi vastattava ensisijaisesti vaateiden käsittelystä ja sitä varten tehtävästä yhteistyöstä.
39. Ehdotuksen 23 artiklan 9 kohdan osalta tietosuojavaltuutettu panee ensinnäkin tyytyväisenä merkille säännöksen varsinaisen tarkoituksen (säännöksen mukaan valvottaisiin ”erityishakujen” käyttöä, kuten kansalliset tietosuojavaltuutetut ovat suositelleet ensimmäisessä selvityksessään koordinoituista tarkastuksista), mutta sen lisäksi tavoitteen saavuttamiseksi ehdotetun menettelyn;
40. Hakijoille tiedottamisessa käytettävien menetelmien osalta tietosuojavaltuutettu viittaa Eurodacin valvonnan koordinoitiryhmän tekemään työhön. Ryhmä tarkastelee parhaillaan tätä kysymystä Eurodacin puitteissa, ja sen tarkoituksena on ehdottaa asiaa koskevaa ohjeistoa heti, kun kansallisten tutkimusten tulokset ovat tiedossa ja koottu yhteen.

IV LOPUKSI

41. Tietosuojavaltuutettu kannattaa ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten [kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta] annettua asetuksen (EY) N:o [...] tehokkaaksi soveltamiseksi.
42. Tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen ehdotuksen mukaiseen valvontamalliin sekä siihen asemaan ja tehtäviin, jotka tietosuojavaltuutetulle osoitetaan uudessa järjestelmässä. Suunnitellussa mallissa on otettu huomioon nykyinen tehokkaaksi osoittautunut käytäntö.

43. Tietosuojavaltuutettu panee merkille, että ehdotuksessa pyritään yhdenmukaisuuteen muiden sellaisten säädösten kanssa, jotka koskevat muiden laajojen tietotekniikkajärjestelmien perustamista ja/tai käyttöä.
44. Tietosuojavaltuutettu pitää myönteisenä sitä, että ehdotuksessa kiinnitetään laajasti huomiota perusoikeuksien ja erityisesti henkilötietosuojaa koskevan oikeuden kunnioittamiseen. Kuten Dublin-asetuksen tarkistusta koskevassa lausunnossakin todettiin, tietosuojavaltuutettu pitää tätä peruslähdekohtaa keskeisenä ennakoedellytyksenä sille, että Euroopan unionin turvapaikkamenettelyjä saadaan parannettua.
45. Tietosuojavaltuutettu kiinnittää huomiota tarpeeseen varmistaa, että Eurodac- ja Dublin-asetukset ovat täysin yhdenmukaisia keskenään.
46. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että menetelmät sormenjälkien ottamiseksi olisi sovittava paremmin yhteen ja yhdenmu-

kaistettava EU:n tasolla, olipa kyse turvapaikanhakijoista tai kenestä tahansa muista henkilöistä, joihin Eurodac-menettely kohdistuu. Tietosuojavaltuutettu kiinnittää erityistä huomiota sormenjälkien ottamista koskeviin ikärajoihin ja erityisesti useissa jäsenvaltioissa ilmenneisiin vaikeuksiin nuorten turvapaikanhakijoiden iän määrittelyssä.

47. Tietosuojavaltuutettu pitää tärkeänä, että rekisteröityjen oikeuksia koskevia säännöksiä selkeytetään, ja korostaa erityisesti, että kansalliset rekisterinpitäjät vastaavat ensisijaisesti siitä, että kyseisiä oikeuksia sovelletaan.

Tehty Brysselissä 18 päivänä helmikuuta 2009.

Peter HUSTINX
Euroopan tietosuojavaltuutettu